

انتخاب و بفرجه ثبوت هم رسیده و محتاج به بینه و برهان هم نیست.

حالا هم گویا شیخ معصوم روزمین بوده که آنجا مشغول نصاب شود باید از وزیر داخله خواست که او را از آنجا خارج نمایند.

وکیل الرعایا - ضرری که از شخص اقبال-

الدوله بایران و ایرانیان وارد آمده است اگر در یک کفه ترازو بگذارند و تمام ضررهای سائرین را در کفه دیگر مقابلی خواهد کرد ایران و ایرانیان بیش از طاقت خود ضرر از این شخص دیده اند.

نایب رئیس - تلگرافی است که از انجمن

ایالتی آذربایجان بصاحب منصبان و معترمین قشون آذربایجان که در رکاب مشغول خدمت هستند رسیده قرائت میشود (تلگراف مزبور قرائت شد قریب باین مضمون توسط وکلای محترم آذربایجان بعموم صاحب منصبان فوج پنجم و هفتم شقایق از خدمتگذاری شما و اظهار همراهی بملت نهایت رو سفید شدیم خداوند شما را رو سفید کند همه وقت این اوصاف حمیده را در دست داشته و خدمتگذار واقعی مجلسی باشید از بابت خانواده خودتان آسود خاطر باشید و از اقدامات و مساعدت جناب امیر نظام کمال تشکر را داریم.

انجمن ایالتی آذربایجان

وکیل التجار - بنده خواستم یک عنوانی

بکنم که پس فردا در حضور وزراء عنوان خود و آن این است که ولایات خصوصاً شیراز که دیشب تلگرافی آمد انجمن که در شاه چراغ متحصن بودند چند نفر را مفتول نموده اند عنوان تلگراف طوری بود که برای بنده وقت فوق العاده دستداد و طرفیت آنها هم حکایت استبداد و مشروطیت نیست باید یک اقدامی بشود که اهتیت بآنها داده شود.

آقا شیخ حسین - کمیسیون اعتبار نامه

و کلازه راپورت چند روزه خود را بهیئت رئیس داده اما فرصت نشده که در مجلس قرائت شود چون مطلب لازمی است عرض میکنم و کلاهی که باید انتخاب شوند باید اقدام شود و دیگر اینکه حضرت عبد العظیمی ها می خواهند یک وکیل انتخاب کنند چون موافق نظامنامه حق ندارند لذا می خواهند از آن و کلاهی که برای فلاحین لازم است بکنند و همین کنند و در این خصوص سخت گرفته اند آیا صحیح است و مجلس اذن می دهد که بآنها اجازه داده شود یا نه؟

اسدالله امیرزا - شاهزاده ثقة السلطنه

مرحوم شده و از وکلای محترم شاهزادگان بود حالا برای بنده اشباه است که باید مجلس بجای ایشان وکیل انتخاب نماید یا خود شاهزادگان وکیل انتخاب خواهند کرد چون شاهزادگان دونه در نظر دارند اگر باید مجلس انتخاب نماید پیشنهاد نمایند که با اکثریت آراء در اینجا از آنها انتخاب شود و اگر خود شاهزادگان باید انتخاب نمایند که آنها مشغول انتخاب بشوند.

احسن الدوله - و کلاهی که لاطهران انتخاب دیده اند اگر اهل طهران قریبه هستند و حضرت

عبدالمظلم هر یکی از معلات طهران است خوبست حق انتخاب یک نفر وکیل بآنها داده شود.

آقا شیخ حسین - حالا که این رای احسن الدوله را قبول می نمایند از وکلای طهران بچند نفر رسیده است خوبست حق انتخاب یک نفر از آنها با حضرت عبدالمظلمی مایلند.

آقا میرزا محمود - اینکه در نظم نامه قید شده که در وقت اقتضای جده و کلا افزوده میشود برای همین است حالا حق انتخاب یک نفر بحضرت عبدالمظلم داده شود خوبست.

آقا سیدعلینقی - اولاً و کلاهی که استعفا

بدهد با قوت کند مجلس باید بجای آن وکیل دیگری را انتخاب نماید و این حق مجلس است نه وکیل و ثانیاً در باب حضرت حضرت عبدالمظلمی که خواهش یک وکیل کرده اند بجای صحیح است باینکه همانطور که بعضی آقایان و کلا گفتند آنچه هم جزو شهر شمرده شده وکیل انتخاب نمایند باینجهت دیگر حق انتخاب یک نفر وکیل بدهی بیاره ملاحظاتی نکات البته ملاحظه متراجم از او به مقدسه لازم است و گمان اینست اینکه عرض کردم اکثریت آراء هم در این باشد (بعضی گفتند چنین نیست و فرموده کمیسیون انتخاب در این مسئله واپورت گیتی بدهد و رای خود را هم اظهار دارد آنوقت مطرح مذاکره شده رای مجلس در این باب معلوم شود) (مجلس ختم شد)

مذاکرات روز ۳ شنبه ۲۵ شهر ذی القعدة الحرام دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۴ را آقای میرزا طاهر قرائت کردند.

(تلگرافی از استرآباد از طرف جناب سیهادر قرائت شده قریب باین مضمون)

توسط جناب مستطاب سردار منصور حضور امنای محترم مجلس زلمن مأموریت بنده بر سرحد استرآباد و کولان قرار شد تمام قشون مازندران و سیهادر سوار از طهران و فوج سمنان و دامغان و سوارهای بسطامی بایک هزار و پانصد سوار از خراسان در اینجا جمع شوند بعد از ورود بنده بهمهجه فقط از مازندران یک هزار و دویست نفر محض خاطر من آنهم از رؤسای ایشان آمده اند و از سوار خراسانی و فوج سمنان و غیره خبری نیست سهل است اگر بنده به بندر جز وارد نمی نمود این عده قلب هم حاضر نمی شدند مهمه من باب اظهار خدمت ایضاً را فرستادم به کولان و تهدیدات لازم را نمودم در سه روز قبل بیست نفر اسیر آوردند و امروز هم قاصد آمد که ده نفر زن و بچه اسیر آوردند و بانی را هم نوشته بودند حکم تحویل خواهیم داد اگر قشون بیاید تمام اسراء سابق و لاحق و اموال منسوبه مسترد خواهد شد جیره این ضلعانی که هستند بانجمن معلی استر آبیاد حواله شود که بدهند هیچوقت از خدمتگذاری ببولت و ملت حتی - للمقدور کوتاهی و مضیقه نداشته طوری بفرمایند که از عهد آن نیمی را که در مجلس مقدس خوردیم بر آیم هر کار دیگر اهمالی شود از طرف بنده نیست

رئیس - در حقیقت خیلی خدمت کرده اند البته باید همراهی بشود و آنچه که در مملکت لازم است باید نمود.

آقا میرزا محمود - از این تلگراف چنین معلوم میشود که تهیه افواج و سوار نموده بودند تا حال سوار خراسان و غیره نرسیده علت تأخیر این چه بوده است حضرت والا وزیر جنگ بفرمایند.

رئیس - حضرت والا وزیر جنگ چون تازه وارد در این کار شده اند اصلاح کامل ندهارند و این چند روزه هم فرصت نکرده اند که اقدام نمایند البته اقدام خواهند نمود.

حسعلی خان - امروز هیئت وزراء برای سؤالات دیگری تشریف آورده اند خوبست که آن سؤالات شود.

مبشر السلطان - اولاً باید بدانیم که حکومت شهر در تحت نظارت نظامی است یا معمولی است که باید وزارت داخله جلو گیری از این اقتشاشات بکنند چرا در جلوی میدان مشق بکنند را لغت کرده اند و هیچ اقدامی نشده است و همچنین دردم امامزاده زید بکنند کاسب را لغت کرده اند و سیهادر قرائت مست نموده جلوی دکتر محمد خان را گرفته اند و اگر حکومت نظامی است چرا وزارت جنگ اقدامات معجزانه نمیکنند و رفع این اجامر و ادبش را نمی نمایند.

وزیر جنگ - اگر اقدامات من نبود در این چند روزه بیش از اینها مفشوش شده بود چیزی که اتفاق افتاد همین در سه فقره است که شما گفتید و این قرائت را هم بعضی شنیدن این خبر فرستادم دستگیر کرده و الان در قزاقخانه حبس و مشغول استنطاق هستند و البته بهجرات خواهند در سیهادر اقدامات لازم هم شده خواهد شد.

آقا سید حسین - اولاً اینکه این شرایط صلح هیچکدام بظهور نرسیده میخواهم بدانم از آن شش شرط کدام یک اجرا شده اگر هر کدام راجع بیکدیگر از ورا است بفرمایند آنهم سؤال شود. باراجع به هیئت کابینه است آنهم سؤال شود جواب بدهند.

وزیر داخله - آن شرایط بعضی بیسی و هاتمام وزیر جنگ که در واقع خوب اقدام کرده و اشرار را جلو گیری نموده و بعضی را هم گرفته بعمل آمده مسئله سعدالدوله هم اقدام شده آن چند فقره هم که راجع بوزیر جنگ بود آن هم اقدام شده مرتب خواهد شد.

وزیر جنگ - آن سوار هامم نباشد که با امیر بهادر جنگ نباشد

آقا سید حسین - بیسی این تلگرافی که نموده است دویست نفر از فوج سیلاخوری بیدجیت و یکی هم بنابود تلگرافی بجناب ناصر الملک بشود که چرا رفته اند.

وزیر جنگ - این تلگراف بفوج سیلاخور که حالا نشده و معلوم نیست اگر هست شاید مال ده روز پیش باشد و تلگراف بجناب ناصر الملک هم شده و گفتند که با اختیار خود رفته اند.

آقای سید حسن - یکی هم بنا بود که تلگرافی به جناب علامه الدوله بشود که تشریف بیاورند چه شد

وزیر جنگ - آن تلگراف هم شده است و فرار شد تشریف بیاورند و کالسکه مخصوص هم برای ایشان فرستادند و با استقبال وارد خواهند شد

آقای سید حسین - دیگر اینکه بنا بود افواج به آذربایجان برود چه شد

وزیر جنگ - دو این باب هم مشغولیم تا دو سه روز دیگر خواهند رفت

آقای سید حسین - فوج فرامان برای طهران احضار شده یا برای جای دیگر

وزیر جنگ - بنا بود به آذربایجان فرستاده شوند ولی موقوف شد

آقای سید حسن - گفته شد آن روز که هیئت وزرا حاضر شده به پرسیم از آن روزیکه شاه دستخط فرستاده اند بگم یک از شروطات صلح اقدام شده

در حقیقت چند چیز است که نمیشود آنها را شروط صلح قرار بدهند مثل اینکه امیر بهادر نیاید فوج و سوار داشته باشد زیرا که این را خود مجلس هم نمیتوانست لایحه قانونی نماید چیزیکه و کلا هو ملت میخواستند مجازات اشرار بود که ده یا نوزده روز است به جوجه اقدام نشده و خیلی سهل گرفته اند و چون اشرار از نازل هستند میگویند مجلس نباید با آنها طرف بشود و حال آنکه امنیت مملکت از مجازات حاصل میشود چند نفر اشخاص که هیچ لازم نبوده گرفته اند و اصل سر منشاء اشرار فرار کرده اند و مقصود ما این بود که آنها فرار نکنند و آنها که این هنگامه را برپا نموده اند و مردم را غارت کرده اند بکلی از میان رفته و حال هم جواب میدهند که اقدام خواهیم کرد و این جواب پارلمان نیست که بگویند اقدام کرده ایم بکنیم بلکه باید اظهار فرمایند که فلان کار را کردیم و باید وزراء ثابت کنند که آنها تیکه فرار کرده اند گرفتنشان از قدرت آنها خارج بوده در حالتیکه سعی و کوشش خود را نموده اند

وزیر جنگ - این اشرار بلباسی فرار کرده اند که نمیشد به متلبسین آن لباس هیچ گونه تعرضی کردو همه هم میدانند که رفته بودند سفارت روس بنهائنده شوند و نایب قونسل روس آمد بمنزل بنده خواهش کرد که مجازات آنها را همین حبس مقرر داریم بندهم قول دادم و آدمی هم از من گرفت که برود آنها را با او روانه منزل ما نماید بعد از رفتن چیزی نوشته بود که کس از من رجعت ندیم آنها رفته اند حال قراریکه باشا گذاشته بودیم برهم خورده و من آن نوشته را بجهت سند نگاه داشتم و فرمودید چه اقداماتی شده اگر بخواهیم که تمام اقدامات راهلنی بگوئیم صحیح نیست از آن روزیکه آنها فرار کرده اند هزارها اقدامات شده است و اگر روز اول هم این ترتیبات مغبی میماند شاید اینها تیکه فرار کرده اند دستگیر میشدند پس لازم نیست که خصوصیات اقدامات را علنا اظهار نمایم

آقای میرزا ابوالحسن خان - قصد مجلس در خصوص اینکار و اظهار این بود که اقدام صحیح بشود

و حال که هیئت کابینه میرمایند اقدام شده مجلس اطمینان پیدا میکند ولی باز خاطر نشان میکنند که از مجازات ایشان مجلس ابد صرف نظر نخواهد کرد

وزیر جنگ - البته کوتاهی نخواهد شد اتصالاً در صد انتظام امور همین آنها هم که دستگیر شده اند در عدلیه استعطاق کنند و مجازات ببندند

آقای سید حسن - **قی زاده** - اقدام که میفرمایید باید دائمی باشد و اینکه باید اشرار را دستگیر کنند مقصود دستگیر کردن تنها نبود باید مجازات علنی بشوند تا بنام مردم معلوم شود و هرگاه آن اشخاص را در بینم که بی مجازات در کوچه بازار راه میروند هیئت کابینه وزرا مسئول مجلس خواهد بود

وزیر جنگ - البته وزیر عدلیه وقتیکه تعقیب و رسیدگی کردند و تقصیر آنها هر قدر معین شده همان روز باندازه تقصیرشان مجازات خواهند شد و بقیه آنها هم دستگیر خواهند شد

آقای میرزا ظاهر - تمام عرایض مردم و کارهای مردم مشکل است و هیچ ترتیبی ندارد خوبست اول هیئت کابینه ترتیب وزارتخانه را بدهند که جواب عرایض مردم برسد و کارها مشکل نماند

آقای میرزا ابوالحسن خان - آیا می توانیم از جناب وزیر امور خارجه سؤال کنیم در باب سعادت الدوله چه اقدام کرده اند

وزیر امور خارجه - اقدامات لازمه در این خصوص شده و یک جایی رسیده ولی فعلاً نتیجه را نمیتوانم بگویم پس از اتمام عمل نتیجه را عرض خواهم کرد

آقای میرزا ابوالحسن خان - در باب فارس همچون بطور مؤاخذه نگفتم که چرا بفارس حکومت نرفته یا نیروی باز نرفته و حالا هم بطور مؤاخذه اظهار نمیکم اگر چه وزراء خواهند گفت که تازه داخل کار شده ایم اما جناب وزیر داخله مدتی هستند بییم آیا یکمده قشون همراه حکومت فارس مأمور شده است بجهت نظم آنجا یا آنها حکومت میروند رایوونتهائیکه میرسد حال آنجا خیلی خراب است و رئیس الوزرا هم مسوق هستند و تصدیق عرض بنده را خواهند کرد آیا در این خصوص اقدامی کرده اند و عرض بنده را تصدیق میکنند یا خیر

وزیر داخله - همانطور که فرمودید صحیح است البته آنچه لازمه اقدامات از برای نظم آنجا است باید معمول شود و هر چه صلاح باشد اقدام خواهد شد

آقای میرزا ابوالحسن خان - یک عرضی دیگر هم میکنم بنده آنچه که عرض میکردم از باب اشرار شیراز بوجوب تلگراف رئیس الوزرا بود که بنده کمال اطمینان را بایشان دارم اگر چه اظهارات بنده اسباب سوء ظن شده بود و حالاً که رئیس الوزرا هستند البته بهتر می دانند همان طور که اشرار اینجا را مجازات باید داد آن کسانیکه آنجا مال مردم را غارت و عرض مردم را برده اند آنها را هم مجازات بدهند اگر عرض من صحیح است مجلس تصدیق کند (گفته شد صحیح است)

آقای حاج امام جمعه - این سه ماهه که بآخر سال مانده خیلی باید فحیمت شمرد و جدوجهد

در انتظام کارها بنمائیم چون حالا زمستان است و هوا سرد است ایلات در محل خودشان ساکن هستند همین قدر که اول بهار شد که همچنان سستی در آذربایجان مر شود که ما را دوچار اشکالات زیاد مینماید اگر بخواهید برای آذربایجان فکر استمدادی نکنید آنوقت بهار ما بهار بدی خواهد بود و هیچ وجهی نشود آذربایجان را منظم نمود هم چنین یکی هم مسئله مالیات است که اگر تا سال نو اقدامی شد که مالیات وصول بشود فیهالاولا اگر بماند سال دیگر بدتر خواهد شد و کسبیکه اصنام مالیات را نبرد از دو سال دیگر هم نخواهد پرداخت و این مطالب را باید خود وزرا اقدام بکنند و آن طوری که لازم میدانند جدو جهد نمایند لازم نیست که مجلس اصرار و اخطار کند بیک مطلب دیگر بوزیر امور خارجه دارم چندی قبل عرض کردم که در جده از حاجیها نفری سه لیره و چهار لیره میگیرند قدغن شود که دیگر نگیرند و حضرت هالی هم قبول دارید حالا وقت ورود حجاج است در این خصوص اقدامی بشود که اجحاف نکنند و تا کنون اگر اقدامی شده است بفرمایید

وزیر امور خارجه - در این باب اقدام شد مأمور مخصوص از طهران بر خلاف سنوات معموله فرستاده شده و نظامنامه صحیح نوشته و با و داده شده و مبلغ پنج هزار تومان هم موجب برای او قرار داده شده است که دیگر اجحافات نشود و بشرتیب نظامنامه ک نوشته رفتار نماید

وزیر جنگ - این فرمایش جناب حاج امام جمعه در باب نظم قشون مسئله آذربایجان که فرمودند خیلی صحیح است و باید از حالا شروع شود که در این سه ماه یک نظم صحیحی بقشون بدهیم بطوری که هر وقت لازم شد فوراً حرکت کند و در باب قشون آذربایجان هم عقیده بنده این است باید کاری کرد که آنها هم حاضر شوند یا از اینجا قشونی برود یا از خود آنها عده معین و مأمور شود که آنها راهم حاضر نمایند و امیدواریم که تا یک ماه از عید رفته تمام این کارها منظم شود

حاجی معین التجار - بارها عرض کرده ام که همیشه برای سرحادات یک عده قشونی لازم است که بجهت نظم داخله آنجا حاضر باشند یک عده برای آذربایجان و همین طور برای فارس و کرمان و بلوچستان و غیره پس نباید صبر کرد تا آشوبی برپا شود آن وقت فرستاده شود خوب است از این هفتاد فوج قشون دولت ده دوازده فوج آن را منظم و حاضر نمایند و باین نقاط بفرستند و ضمناً مأموریت بدهند که در هر جا مالیات مانده است وصول کنند دیگر این که بطوریکه حاج امام جمعه فرمودند اول بهار قسمی نشود که کار مشکل شود

آقای میرزا افضل علی آقا - وزراء فوره بچریه و همین طور واسطه بین دولت و ملت هستند پس دوستدار طرفین میباشند و درست باید که آنچه صلاح و صواب است از برای هر دو طرف اظهار نماید تا حال کابینه زیاد معین شده و همه را خواستند بلا حلقه رفتار کنند این بود که مبنویس طرفین واقع می شدند ولی این کابینه این نکته را بخوبی

خواهت داشت آنچه بطرفین باید بگویند بدون ملاحظه بگویند تا انشاء کارها بطوری اصلاح شود.
حاج معین التجار - آن جواب بنده زوزیر جنگ ندادند .

وزیر جنگ فرمایش شما هم متمم همان فرمایش جناب حاجی امام جمعه بود بدیهی است انشاء ترتیب صحیحی داده خواهد شد .

اسدالله میرزا - از روزی که جناب معتمد السلفه رفته اند بنده اطلاع ندارم که بنقضه مأموریت خود رسیده اند و در باب طرح چه اقدامات شده است .

وزیر امور خارجه - آقای معتمد السلفه با رومی وارد شده و در خصوص محل لاقی کمیسیونهای سرحدی مشغول مذاکره هستیم و حالا نمیتوانم عرض کنم انشاء الله اطلاع آنرا در مجلس دیگر قرار میدهم که توضیح بدیم .

اسدالله میرزا - بنا بر خبر روتردر اسلامبول در دوائر نظامی شورش و هیجانی است و در تهیه و فرستادن قتون و قورخانه برای سرحدات ایران هستند با اسم اینکه دولت ایران در تهیه فرستادن قشون برای سرحدات است و حال آنکه چنین چیزی نیست و این مختصر فشنی که دولت ایران با ذریعان می فرستند برای نظم داخله است آیا وزارت امور خارجه بتوسط شساز دافر و سفیر کبیر دولت عثمانی این مسئله را تکذیب کرده یا خیر و خوب بود که بتوسط سفیر کبیر دولت ایران این مسئله در اسلامبول تکذیب میشد .

وزیر امور خارجه - این خبیر را منعم دیده ام و بمن رسیده بود چه در اینجا و چه در جاهای دیگر تکذیبات لازمه در این باب بعمل آمده است .

آقا میرزا حسن - کرمان سه ماه است حکومت ندارد تمام راهها مسدود شده با تجارت حمل نمی شود بلوچستان که بکلی خراب شده است چرا حکومت نمی فرستند .

آقا سید حسن ققی زاده - آن سئوالات سابق یکی اجرای شروط بود یکی هم مسئله اقبال الدوله و ورامینی ها بود و معلوم است حال اقبال الدوله چیست شاهد نمی خواهد بگویم رسید است هیئت کابینه جدید باید يك اقدام صحیح بکند که تمام رهاهای خالصجات از دست او بستوه آمده اند از يك خالصه این قدر سوار لازم ندارد بر حسب دستخط علی حضرت که باید اشراف بمجازات برسد اگر تعمیم بدیم و اشراف را باید مجازات بدهند یکی از اشراف هم او بوده و همه می دانند چه قدر شرادت کرده و میکند .

وکیل الرعایا - بنده آنچه گفته شد گذشته می دانم ولی آنچه شنیده ام میگویم که اقبال الدوله نقشه جدیدی ریخته است که مانع آمدن غله است بطهران گویا خیال دارند مردم را زنده زنده هلاک نمایند .

وزیر داخله - در باب اقبال الدوله و حکومت ورامین دو مسئله است آن که حکومت آنجا است در جزو طهران است و حکومت طهران نایب الحکومه

خواهد فرستاد و معین کرده است اما در باب خالصه اوستاجر است .
آقا سید عبدالله مجتهد - اقبال الدوله مقصد است نباید باشد .

آقا میرزا آقا مجاهد - میگویند اقبال الدوله مستاجر است آیا حکومت آنجا می تواند باو تعکم کند یا اینکه اگر اقبال الدوله تقصیری کند حکومت آنجا می تواند او را مجازات دهد اگر سوار حاضر کند با مقصد کند آیا حکومت میتواند باو باجوب بندد .

وزیر عدلیه - آیا بنده در طهران اگر تقصیری کردم حکومت می تواند پای بنده را به جوب ببندد .

آقا میرزا آقا مجاهد - کمیسیون فوق العاده تشکیل شده برای وزرا پس از ثبوت تقصیر البته بمجازات خواهد رسید .

آقا میرزا محمود - جناب وزیر داخله بفرمایند که اقبال الدوله بچه سمت در ورامین هستند اگر سمت خالصه است که جزو مالیه و با مجلس است و مجلس اذن نداده که با او باشد .

وزیر داخله - جناب رئیس التجار و شرکاء باو واگذار کرده اند .

آقا میرزا محمود - حق نداشتند که باو واگذار نمایند .

آقا سید حسن ققی زاده - خوب است که اقبال الدوله را معض رفع فساد و امنیت ورامین بر دارند .

وزیر داخله - کار را باید از روی قانون یا این که بطور حکومت رفتار کرد معلوم شود که از روی قانون هست یا نه .

آقا میرزا محمود - بنده از روی قانون عرض میکنم که چون عمل مالیه با مجلس است مجلس اجازه نداد و ندیده که با او باشد .

رئیس - اینرا باید از رئیس التجار پرسید که چرا باو واگذار کردند و بچه سمت با اوست .

آقا میرزا محمود - بنده عرض میکنم که رئیس التجار حق ندارد باو واگذار کند .

آقا سید حسن ققی زاده - بگذارید بنده این را توضیح نمایم که وزیر داخله نفرمایند حکمی است .

اولا اگر مباشر خالصه است پس از آنکه معلوم شد سالی مبالغی حساب سازی کرده بواسطه آن حساب سازی مجلس رای داد که با او نباشد و این مطلب مع تاج بیثوت نیست اگر حاکم است فردا او را در عدلیه حاضر نمایند و ما هم ورامینی را حاضر می کنیم تا معلوم شود که چه کرده است
وزیر داخله - عرض کردم او حاکم نیست بلکه مستاجر است

صدیق حضرت - مجبوری نبودن در مملکت وزرا هستند آنها باید مواظبت کنند که خلاف قانون واقع نشود رأی که مجلس می دهد

قانونی است باید قوه مجریه این خلاف قانون را جبران نمایند که با او نباشد .

آقا میرزا محمود - این مطلب را جواب بدهند .

رئیس الوزرا - من تا حال اطلاع نداشتم باید رئیس التجار و شرکاء او را خواست که ایشان مدیکران واگذار کنند .

حاج سید ابراهیم - در خصوص کرمانشاهان چه اقدامی شد (جواب گفته شد که حکومت کرمانشان و کردستان بجناب علاه الدوله واگذار گردید .)

احسن الدوله - این وزرا بجهت تمام کارها را بهتر از همه میدانند و لازم بدستور العمل نیست اگر بخواهند اقدام کنند بهتر از همه در چند روز خواهند اصلاح کرد .

وزیر داخله - آنچه را که میدانیم بچوچه کوتاهی نشده نمی شود الا اینکه مواعید حوادث هم در پیش است .

وکیل التجار - بنده همین قدر می خواستم که حفظ التیبر رهاهای ایران را کرده باشیم اینکه گفته شد از مالیه پارسل و پیراد سال بیش رعیت مانده ابتدا چیزی در محل نمانده بلکه قریب هشتصد هزار تومان است که در نزد حکومتها مانده قرار شد که وزارت مالیه آنها را وصول نماید و از بابت امسال هم اکثر اجزاها وصول شده چنانچه بعضی جاها اگر مانده خود حکام اقدام نکرده اند که بگیرند الا از رعیت ایران بهتر گجاست که هیچ وقت در دادن مالیات کوتاهی و مضایقه ندارند . (مجلس ختم شد)

مذاکرات روز شنبه ۲۹ ذی القعدة الحرام دار الشوریملی

خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۲۰ قرائت شد در خصوص خالصه و انتزاع اقبال الدوله از خالصه مذاکره شد رقمه که در این خصوص از طرف وزارت مالیه بمجلس نوشته شده بود قرائت شد:

مبنی بر اینکه بر حسب تصویب مجلس مقدس اقبال الدوله از مندر داخله در امور خالصه کنار جسته و بحال عمل با خود کدیانی است و نیز در خصوص دوازده هزار تومان استوایی خالصه مذاکره شده که در هذالسنه چه قرار داده شده اظهار داشتند که صورت رای مجلس و روزنامه مجلس حاضرات از دفتر خواسته از روی آن معین نمایند .

آقا میرزا ابوالحسن خان - بنده عرض می کنم روزنامه مجلس سندی نیست اگر این عمل در کمیسیون مالیه گذشته و رجوع به ثبت آنجا بشود و اگر در مجلس گذشته در خلاصه مذاکرات مجلس که در دفتر ضابط است رجوع نمایند تا معلوم شود این که آیا بگویند و آقای رئیس التجار رد نمایند گمان نیست که عمل خالصه امسال هم مختل بماند .
رئیس التجار - بهمان طوریکه گفته شد رجوع به ثبت و خلاصه مذاکرات شود معلوم خواهد شد .

آقا میرزا مرتضی قلیخان - در باب خالصه در مجلس علنی مذاکره شد امساله را قرار قاطعی ندادند فقط در شش سال بمقرر قطعی گذارده شد و بدل امسال قرار شد یا با خود رئیس التجار باشد یا